

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quęst. 1. Quid oleum, lampades, vasa?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

pleroma constitutam hereticarum Indearum Sacramenta: hoc enim sunt & diuines & genealogia illorum. Itaque & sensum diuidunt: Et intellectualibus quidem à spiritali suo semine: sensualibus vero ab animali, quia spiritalia nullo modo capiunt: & illius quidem esse inuisibilia: huius vero visibilia & humilia, & temporalia quae sensu conueniantur in imaginibus constituta.

Ex haereticis illis interpretatione suam hausit Philosophus quidam Genuensis apud Salmeronem notum, qui eisdem sensibus applicat Physicæ, & mirum in modum philosophatur.

VERSVS 3. & 4.

Sed quinque fatuae acceptis lampadibus non sumpserunt oleum secum: prudentes vero acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus.

QUESTIO I.

Quid oleum, lampades, vasa?

Oleum caritas.

§. 1. Incredibili consensu patrum & interpretum, oleum est caritas, & eius opera ex fide manantia. Hilarius: Oleum boni operis fructus est. Hieronymus: oleum, opera. Chrysostomus opera caritatis, ut Eleemosynas: fatuas in paruo certamine vinci, in magno victices, cum enim carnis cupiditatem superauit, pecuniae amore prosterni, cum tamen multo sit vehementior carnis, quam opum appetitus. Augustinus serm. 22. de verb. Domini, clare ostendit, oleum esse opera. Non autem hic distinguimus inter eos, qui caritatem, & qui opera vocant oleum. Est enim & caritas opus: & externorum operum principium.

Sic recte Maldonatus oleum in vasis habere, qui fidem & opera habent, oleo carere, qui opera non habent. Pari modo Hugo cardinalis, & recentiores. Nec omnes haeretici ab ea sententia cessere. Bullingerus cum demonstrasset, de Christianis baptizatis agi, expectantibus aduentum sponsi, oleum interpretatur fidem cum caritate efficacem, quod posset habere verum sensum, sed ille de sua fiducia delirans, nec veram fidem intelligit, nec caritatem.

Virgines fatuae oleo caruerunt.

§. 2. Statuendum est itaque virgines ideo caritatis oleo isse oleo, quod opera caritatis defuerint. Ea causa regno exclusas, supplicio addictas, quod cum Deum per fidem cognouissent, non ut Deum coluerunt: quod fidem operibus negarint. Hoc confirmat Bellarminus l. 1. de iustificatione cap. 15. Iam enim supra ostensum est in virginibus etiam fatuas fidem fuisse. Imo S. Chrysostomus non fidem modo, sed studium castitatis.

Virginitatis encomium.

τὸ δὲ τῶν παλῶν τῶν ἀνθρώπων μέγα καὶ ἀνὸς δόξαν ἔχοντος, καὶ ἵδρι φύσει τὸ πᾶν μακάριον, καὶ δὴλον ἔχον ἐπὶ ἐν τῇ παλαιᾷ, ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ μετὰ τὸν ἀνθρώπου καταβῶν, καὶ ἐν τῇ καινῇ δὲ ἐκ τῆς αἰῶνος εἰς ἀνάγκην νόμου, & γὰρ ἐπέταξε τὸ πᾶν, ἀλλὰ τῇ προαιρέσει τῶν ἀνθρώπων, τὸ πᾶν καταβῶν ἐπέταξε, id est. Nec ignorat vulgo magnam de virginibus existimationem fieri: quippe res natura sublimis est, quod inde pater, quia nec apud veteres, à praeiis illis sanctisque viris culta fuit, & post gratiam nulla legis necessitate iubetur. Non enim imperauit. Sed voluntati fidelium commisit.

Liberum arbitrium.

Damnatur igitur, quod oleum non habeant in vasis ἐν ἀγγείῳ, hoc est, oleum in vasis alijs praeter illud, quod erat in lampadibus: Itaque primum in lampadibus oleum fuit, sed cum longa mora intercederet, ad assumptionem non erat nouum quod affunderent. Vasa illa Hugo conscientiam appellat, ex S. Hilario vasa humana sunt corda, in qua quorum viscera the-

sauius bonae conscientiae recondendus est. Ioannes Piscator rigidus Calvinista, per oleum fidem, per lampadas bona externa opera intelligit. Quod licet falsum sit, tamen etiam eius per fidem arguit, falsa enim tam falsis, quam veris repugnant. Vt clauus clauum pellit, καὶ ἀνὰ τὴν ἀνθρώπου ἀνὰ δὲ, muso se purgat spina. Si enim oleum est vera fides. Principio igitur fidem habuerunt, nam oleum in lampadibus, ut dixi, sumpserunt. Deinde ut Musculus docet, non agere incredulis, sed de stultis ac negligentibus Christianis, & paulo post, profuerit tamen per lampades intelligi, neminem externum cultum, conuersationem, iustitiam, honestatem, & caritatis opera omnia. At lampadas habent, omnia ergo illa habuerunt initio, si caritatis opera, igitur & fidem: Imo Beza ait. [In medio itinere ἀνὰ τὴν ἀνθρώπου ἀνὰ δὲ, & fidei: Illychnio extincto defecisse. Itaque, pari ratione lampadam quidem nomine verbum Dei fide in cordibus nostris velut accensum, & gratias nostras dirigens, per oleum vero Spiritus sancti gratiam assiduus precibus in nobis perseverantem, qua fides haec fouetur, intelligimus.] Quid clarius dici poterit contra Calvinianos, qui oleum fidem esse aiunt, ut Bulling. & Winglius alij. Sed mihi satis pro iustitia est, ut ostendam etiam eorum sententia virgines fatuas oleum habuisse, ellychnium extinctum defecisse, ac proinde peius ac fuisse, nec quouis modo, sed fide accensum. Ex quo colligo fidem esse debilem: & non tantum posse, sed re ipsa saepe iustum à iustitia sua deficere. Nam male viuendo virgines fatuae perierunt. Quin monet hoc loco Calvinus [Nunc ab eo fatuas Dei filijs prudentiam in genere requirit, ut ipsae scilicet inconsiderate nullo Satanæ in praedam se exponant.] possunt igitur Satanæ praeda esse filij Dei? Vbi igitur securitas illa toties ad multorum exitium decantata? Cur dicant non posse perire? non posse iustitiam amitti? Et Calviniani quidem aliquanto rectius licentiam inducunt, sed postquam acceperunt licentiosius vtuntur. Lutherus vero aperitis tibus personat.

Φωτὶς δὲ οὐ φαίνεται ἀνθρώποις ἐν.

Inflat non paruos amplius tibus, sed famæ prodigia, & sui, Deique securus, praefat. in Galaticam Epistolam. [Summa ars inquit & sapientia Christianorum est, ne scire legem, ignorare opera, & totam iustitiam actiuam, praesertim cum conscientia luctatur cum iudicio Dei, sicut extra populum Dei summa sapientia est, nosse, inspicere, & virgere legem, opera & iustitiam actiuam. Mira autem res est & mundo (immo in ecclesia Christi) inaudita docere Christianos, ut dicunt, ignorare legem, utque sic viuunt coram Deo, qui de penitus nulla lex sit. Nisi enim ignorauit legem & iram Dei, sed meram gratiam & misericordiam, non potes saluus fieri.]

Et de libertate Christiana. [Ex ijs clare videre potest quilibet, quomodo Christianus homo, liber sit, ab omnibus, & super omnia, ut nullis operibus ad hoc indigeat, ut iustus & saluus sit, sed sola fides haec omnia largitur abunde.] Et deinceps haec etiam ad peccata extendit. [Vera itaque inquit sunt haec duo verba: Bona opera non faciunt bonum vitium, sed bonum vitium facit bona opera mala opera non faciunt malum vitium, sed malum vitium facit mala opera.] Haec tamen legi diuinae, & naturali repugnant rationi, qui docent, non possunt non nisi impijs, planeque Epicureis imponere. At Christus iubet lucere lucem nostram coram hominibus, iubet expectare aduentum, Incepnas gestare vide Matth. 19. Ioan. 5. Act. 9. 2. Cor. 4. Petr. 1. Eph. 2. Itaque si illa Lutherica vera sunt, & iustitiam in simili, & pene eadem causa. Si non est Lutheri ratio falsa, non est Deus. ὅτι εἰ μὴ πᾶν τὸ ἐν τῇ

